

ЗАКОН

О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ АКТИВНОСТИ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се извори и начин финансирања, евиденција и контрола финансирања политичких активности политичких странака, коалиција и група грађана (у даљем тексту: политички субјекти).

Значење појмова

Члан 2.

Поједини појмови, у смислу овог закона, имају следеће значење:

- „политичка активност” је редован рад и изборна кампања политичког субјекта као подносиоца проглашене изборне листе и предлагача кандидата за председника Републике, народне посланике, посланике и одборнике;

- „политичка странка” је организација грађана уписана у Регистар политичких странака код надлежног органа у складу са законом;

- „коалиција” је облик удруживања политичких субјеката ради заједничког учешћа на изборима, који своје међусобне односе уређују, у складу са прописима из области изборног законодавства;

- „група грађана” је облик удруживања бирача ради заједничког учешћа на изборима, који своје међусобне односе, укључујући и одређивање одговорног лица, уређују, у складу са прописима из области изборног законодавства;

- „изборна кампања” представља скуп активности политичких субјеката које почињу од дана расписивања избора и окончавају се даном доношења укупног извештаја о резултатима избора, у сврху јавног представљања учесника у изборима и њихових изборних програма и позивања бирача да за њих гласају, односно да не гласају за друге учеснике на изборима и које обухватају: рад са бирачима и чланством; организовање и одржавање скупова; промоцију, изradу и поделу рекламног материјала, брошура, лифлета и публикација; политичко оглашавање; истраживање јавног мњења, медијске, маркетиншке, ПР и консултантске услуге; спровођење обука за страначке активности, као и друге сличне активности; остале активности чији су трошкови недвосмислено повезани са изборном кампањом;

- „редован рад” је политичка активност политичког субјекта који се не односи на изборну кампању;

- „изборно јемство” је гаранција политичког субјекта који учествује на изборима да ће вратити износ средстава добијених из јавних извора за финансирање изборне кампање уколико не освоји 1% важећих гласова, односно у случају политичког субјекта који представља и заступа интересе националних мањина уколико не освоји 0,2% важећих гласова;

- „вредност давања” је укупна вредност свих давања (чланарина, прилог) која једно физичко или правно лице даје политичком субјекту на годишњем нивоу;

- „просечна месечна зарада” је просечна месечна зарада у Републици Србији, без пореза и доприноса, према подацима органа надлежног за послове статистике за претходну годину.

II. ИЗВОРИ И НАЧИН ФИНАНСИРАЊА

Извори финансирања политичких субјеката

Члан 3.

Политички субјекти финансирају се из јавних и приватних извора.

Политички субјекти се могу задуживати искључиво код банака и других финансијских организација у Републици Србији, које су под надзором Народне банке Србије (у даљем тексту: кредити и зајмови).

Максимална висина кредита и зајма до које се политички субјекти задужују код банака и других финансијских организација, на годишњем нивоу, може износити до 25% средстава која се обезбеђују из јавних извора за финансирање редовног рада или покриће трошкова изборне кампање политичких субјеката, у зависности да ли се политички субјекти задужују за финансирање редовног рада или покриће трошкова изборне кампање, са роком отплате најдуже до три године.

Средства из извора из ст. 1. и 2. овог члана политички субјекти користе за финансирање трошкова редовног рада и трошкове изборне кампање.

Јавни извори

Члан 4.

Јавне изворе финансирања политичке активности чине новчана средства и услуге и добра које дају Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, њихови органи, као и организације чији су они оснивачи.

Новчана средства из јавних извора

Члан 5.

Новчана средства из јавних извора су средства буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе, намењена за финансирање политичке активности.

Услуге и добра из јавних извора

Члан 6.

Услуге и добра из јавних извора су услуге и добра одређене посебним прописима, које политичким субјектима дају органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге организације чији су они оснивачи.

Услуге и добра из става 1. овог члана обавезно се дају под једнаким условима свим политичким субјектима.

Органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и друге организације чији су они оснивачи ближе уређују давање услуга и добара из става 1. овог члана.

Приватни извори

Члан 7.

Приватне изворе финансирања политичке активности чине чланарина, прилог, наследство, легат и приход од имовине.

Чланарина

Члан 8.

Чланарина је новчани износ који члан политичке странке редовно плаћа на начин и под условима утврђеним статутом или другим општим актом политичке странке тако да максимални износ чланарине не прелази износ од 3.000 динара на годишњем нивоу.

Члан политичке странке дужан је да уплату чланарине врши искључиво са свог текућег рачуна.

Изузетно од става 2. овог члана, чланарина чији износ не прелази 1.000 динара на годишњем нивоу може се платити у готовини или путем уплатнице. Ако се чланарина плаћа у готовини, одговорно лице политичке странке дужно је да изда признаницу о примљеној чланарини. Признаницу потписује члан политичке странке који је чланарину уплатио и одговорно лице политичке странке.

Одговорно лице политичке странке је дужно да износ чланарине који је плаћен у готовини уплати на текући рачун политичке странке у року од седам дана од дана издавања признанице.

Прилог

Члан 9.

Прилог је новчани износ, осим чланарине, који физичко или правно лице добровољно даје политичком субјекту, поклон, као и услуге пружене без накнаде или под условима који одступају од тржишних.

Прилог су и кредити, зајмови и друге услуге банака и других финансијских организација у Републици Србији дати под условима који одступају од тржишних, као и отпис дугова.

Давалац прилога, који обавља привредну делатност, дужан је да приликом давања прилога, а најкасније наредног дана од дана давања прилога, достави политичком субјекту своју изјаву или потврду надлежног органа да је измирио све обавезе по основу јавних прихода, као и изјаву да не врши нити да је у последње две године вршио делатност од општег интереса по основу уговора. Правно лице – давалац прилога дужно је да достави и податке о својој власничкој структури. Давалац прилога дужан је да, најкасније у року од три дана од дана давања прилога, достави политичком субјекту своју изјаву да није прекорачио максималну вредност давања из члана 10. ст. 1. и 2. овог закона.

Правно и физичко лице дужно је да уплату новчаног износа из става 1. овог члана врши искључиво са свог текућег рачуна.

Политички субјекат је дужан да прими уплату новчаног износа из става 1. овог члана искључиво са текућег рачуна даваоца.

Политички субјекат је дужан да евидентира прилог из става 1. овог члана.

Забрањено је вршење било каквог притиска, претње, дискриминације или било који други облик непосредног или посредног стављања у неповољнији положај физичког или правног лица које даје прилог политичком субјекту.

Државни органи дужни су да спрече и казне свако насиље, кршење права или претњу физичком или правном лицу због чињенице да је дало прилог политичком субјекту.

Максимална вредност давања

Члан 10.

Максимална вредност давања на годишњем нивоу, које једно физичко лице може дати политичким субјектима за редован рад, износи највише десет просечних месечних зарада.

Максимална вредност давања на годишњем нивоу, које једно правно лице може дати политичким субјектима за редован рад, износи највише 30 просечних месечних зарада.

Давање чија је вредност на годишњем нивоу већа од једне просечне месечне зараде јавно се објављује.

Политички субјекат је дужан да давање из става 3. овог члана објави на свом веб-сајту у року од осам дана од дана када је вредност давања премашила износ једне просечне месечне зараде.

СТИЦАЊЕ И ПРИХОД ОД ИМОВИНЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Члан 11.

Имовину политичке странке чине непокретности и покретне ствари.

Имовина из става 1. овог члана служи само за политичку активност и друге дозвољене активности политичке странке, у складу са законом.

Политичка странка стиче имовину купопродајом, наслеђивањем и легатом.

Политичка странка, која стекне непокретну имовину средствима из јавних извора, ту имовину може користити искључиво за спровођење својих политичких активности.

Непокретност из става 4. овог члана политички субјект не може отуђити без накнаде или по цени која је нижа од тржишне, према процени надлежног пореског органа.

Приход од имовине чине приходи које политичка странка остварује од продаје покретне и непокретне имовине, давања у закуп непокретне имовине у власништву политичке странке и камате на улоге датих код банака и других финансијских организација у Републици Србији.

Забрана финансирања

Члан 12.

Забрањено је финансирање политичког субјекта од: страних држава; страних физичких и правних лица, осим међународних политичких удружења; анонимних дародаваца; јавних установа, јавних предузећа, привредних друштава и предузетника који обављају услуге од општег интереса; установа и предузећа са учешћем државног капитала; других организација које врше јавна овлашћења и појединаца којима је по закону забрањено да буду чланови политичких странака; синдиката; удружења и других недобитних организација; црква и верских заједница; приређивача игара на срећу; увозника, извозника и произвођача акцизних производа; правних лица и предузетника који имају доспеле, а неизмирене обавезе по основу јавних прихода, осим уколико овим законом није другачије одређено.

Прилог који међународна политичка удружења дају политичком субјекту не може бити у новцу.

Забрањено је финансирање политичког субјекта од стране правног или физичког лица које врши делатности од општег интереса по основу уговора са органима Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и јавним службама чији су они оснивачи, за време док постоји такав уговорни однос и две године након престанка уговорног односа.

Забрањено је да политичка странка стиче удео или акције у правном лицу.

Забрањено је финансирање политичког субјекта од стране задужбине или фондације.

Недозвољено прикупљање средстава

Члан 13.

Забрањено је вршење било ког облика притиска на правна и физичка лица приликом прикупљања средстава за политичког субјекта.

Забрањено је давање обећања или стављање у изглед било какве привилегије или личне користи даваоцу прилога политичком субјекту.

Забрањено је давање прилога политичком субјекту преко трећег лица.

Забрањено је прикривање идентитета даваоца прилога или износа прилога.

Забрана стицања прихода од комерцијалне делатности

Члан 14.

Политички субјекат не може стицати приход од промотивне, односно комерцијалне делатности.

Обавеза уплате незаконито стечених средстава

Члан 15.

Новчана средства стечена супротно члану 12. овог закона политички субјекат дужан је да врати субјекту од кога је примио, у року од 15 дана од дана пријема средстава. У случају да је уплатилац средстава престао да постоји, политички субјекат је дужан да уплаћени износ пренесе на рачун буџета Републике Србије у року од 15 дана од дана пријема средстава.

Политичка странка је дужна да чланарину која је примљена супротно члану 8. ст. 1. и 3. овог закона уплати на рачун буџета Републике Србије у року од 15 дана од дана пријема чланарине.

Прилог за који није достављена документација прописана чланом 9. став 3. овог закона, новчани прилог примљен супротно члану 9. став 5. овог закона, као и давања преко износа прописаног у члану 10. овог закона политички субјекат је дужан да врати даваоцу у року од 15 дана од дана пријема прилога.

Ако се средства из става 3. овог члана не могу уплатити на рачун даваоца прилога, средства се уплаћују на рачун буџета Републике Србије.

III. ФИНАНСИРАЊЕ РЕДОВНОГ РАДА ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТАТА

Средства из јавних извора

Члан 16.

Средства из јавних извора која се обезбеђују за финансирање редовног рада политичких субјектата чији су кандидати изабрани за народне посланике, посланике, односно одборнике одређује се на нивоу од 0,105% пореских

прихода буџета Републике Србије, пореских прихода буџета аутономне покрајине, односно пореских прихода буџета јединице локалне самоуправе.

Расподела средстава из јавних извора

Члан 17.

Средства из члана 16. овог закона расподељују се политичким субјектима који су освојили мандате у представничким телима сразмерно броју гласова обрачунатих на начин прописан у ставу 2. овог члана.

Број гласова политичког субјекта који се узима као основица за расподелу средстава обрачунава се тако што се број гласова до 3% важећих гласова свих бирача који су гласали множи коефицијентом 1,5, а број гласова преко 3% важећих гласова свих бирача који су гласали множи коефицијентом 1.

Средства из члана 16. овог закона која добије политички субјекат који је на изборима наступао као коалиција деле се према коалиционом споразуму.

Министарство надлежно за послове финансија, односно надлежни орган управе аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе, сразмерни део средстава из става 1. овог члана преноси политичким субјектима сваког месеца, до десетог дана у месецу за претходни месец.

Рачун за финансирање редовног рада

Члан 18.

Политичка странка може да има више рачуна искључиво са истим пореским идентификационим бројем, као и девизни рачун, преко којих врши сав промет средстава намењених за финансирање редовног рада.

Рачуни преко којих коалиција, односно група грађана врши сав промет средстава намењених за финансирање редовног рада одређује се споразумом о образовању тих политичких субјеката.

Коришћење средстава за финансирање редовног рада

Члан 19.

Средства за финансирање редовног рада политичких субјеката користе се за функционисање и пропагирање идеје политичког субјекта и подразумевају: рад са бирачима и чланством, трошкове превоза и одржавања скупова, трошкове промоције, рекламног материјала и публикација, трошкове истраживања јавног мњења, обуке, међународну сарадњу, трошкове зарада и накнада запослених, комуналне трошкове, као и трошкове за друге сличне активности.

Средства за финансирање редовног рада политичких субјеката користе се и за финансирање трошкова изборне кампање, у складу са овим законом.

Средства добијена из јавних извора у износу од најмање 5% укупних средстава добијених за редован рад на годишњем нивоу, политички субјекат је дужан да користи за стручно усавршавање и оспособљавање, међународну сарадњу и рад са чланством.

IV. ФИНАНСИРАЊЕ ТРОШКОВА ИЗБОРНЕ КАМПАЊЕ

Средства из јавних извора

Члан 20.

Средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање обезбеђују се у години у којој се одржавају редовни избори, у износу од 0,07% пореских прихода буџета Републике Србије, пореских прихода буџета

аутономне покрајине, односно пореских прихода буџета јединице локалне самоуправе, за годину за коју се буџет доноси.

У случају одржавања ванредних избора, надлежни органи су дужни да обезбеде средства предвиђена у ставу 1. овог члана.

У случају привременог финансирања, надлежни органи су дужни да обезбеде средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање у износу од 0,07% пореских прихода буџета Републике Србије, пореских прихода буџета аутономне покрајине, односно пореских прихода буџета јединице локалне самоуправе, из претходне фискалне године за коју је буџет донет.

Расподела средстава из јавних извора

Члан 21.

Средства из члана 20. овог закона у висини од 35% распоређују се у једнаким износима подносиоцима проглашених изборних листа који су приликом подношења изборне листе дали изјаву да ће користити средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање. Ова средства уплаћују се у року од пет дана од дана доношења одлуке којом се утврђује збирна изборна листа, оном политичком субјекту који је положио изборно јемство у року прописаном чланом 25. став 3. овог закона.

Преостали део средстава из члана 20. овог закона (65%) додељује се подносиоцима изборних листа које су освојиле мандате, сразмерно броју освојених мандата, у року од пет дана од дана доношења укупног извештаја о резултатима избора, без обзира да ли су користили средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање.

У случају одржавања избора по већинском изборном систему, средства из члана 20. овог закона у висини од 35% распоређују се у једнаким износима предлагачима кандидата који су приликом подношења кандидатуре дали изјаву да ће користити средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање. Ова средства уплаћују се предлагачима кандидата у року од пет дана од дана доношења одлуке којом се утврђује листа кандидата, уколико су положили изборно јемство у року прописаном чланом 25. став 3. овог закона.

У случају одржавања избора из става 3. овог члана преостали део средстава из члана 20. овог закона (65%) додељује се предлагачу кандидата који је освојио мандат, у року од пет дана од дана доношења укупног извештаја о резултатима избора, без обзира да ли је користио средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање.

Ако се избори из става 3. овог члана одржавају у два изборна круга, преостали део средстава из члана 20. овог закона (65%) распоређује се предлагачима кандидата који учествују у другом изборном кругу, сразмерно броју гласова које су освојили у другом изборном кругу, у року од пет дана од дана доношења укупног извештаја о резултатима избора у другом изборном кругу, без обзира да ли су користили средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање.

Ако подносиоци изборних листа, односно предлагачи кандидата који су дали изјаву да ће користити средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање не положе изборно јемство у року прописаном чланом 25. став 3. овог закона, део средстава распоређен тим подносиоцима изборних листа, односно предлагачима кандидата преноси се у преостали део средстава из ст. 2. и 4. овог члана и додељује им се у складу са чланом 25. став 4. овог закона.

Средства за изборну кампању из јавних извора расподељује министарство надлежно за послове финансија, односно надлежни орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

Финансирање изборне кампање из приватних извора, кредита и зајмова

Члан 22.

За финансирање трошкова изборне кампање политички субјекат може прикупљати средства из приватних извора.

Физичка и правна лица, у једној календарској години у којој се одржавају избори могу, поред давања за редован рад, дати и средства за трошкове изборне кампање до максимално прописаног износа на годишњем нивоу из члана 10. ст. 1. и 2. овог закона, без обзира на број изборних кампања у календарској години.

За финансирање трошкова изборне кампање политички субјект може користити и средства из кредита и зајмова.

Трошкови изборне кампање

Члан 23.

Трошкови изборне кампање су трошкови свих активности које се сматрају изборном кампањом у смислу члана 2. алинеја пета овог закона.

За спровођење активности у оквиру изборне кампање, политичким субјектима је забрањено да користе средства буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе, којима кандидати на изборима и изборним листама, као јавни функционери, државни службеници, службеници у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе или непосредно изабрана лица, располажу за потребе обављања својих службених дужности.

За спровођење активности у оквиру изборне кампање, политичким субјектима је забрањено финансирање активности хуманитарног карактера.

Политичким субјектима је забрањено да у току изборне кампање, изузев јавних услуга и добара додељених у складу са чланом 6. став 2. овог закона, користе друге јавне ресурсе, укључујући службене просторије, возила, вебсајтове и инвентар државних, покрајинских и локалних органа, јавних установа и јавних предузећа, осим оним јавним функционерима који користе јавне ресурсе ради заштите личне безбедности, уколико је таква употреба јавних ресурса уређена прописима из те области или одлуком служби које се старају о безбедности функционера.

Политички субјекат може да користи за изборну кампању просторије и услуге органа и организација из члана 6. став 1. овог закона уколико су те просторије и услуге доступне под једнаким условима свим политичким субјектима, на основу јавно доступне одлуке тих органа и организација и под условом да они могу да обезбеде коришћење просторија и услуга током изборне кампање сваком политичком субјекту који је за то правовремено исказао интересовање.

Средства прикупљена из јавних и приватних извора, кредита и зајмова, за финансирање трошкова изборне кампање могу се користити само за активности из става 1. овог члана.

На свако изнајмљивање термина у медијима примењују се прописи и правила којима се уређује поступање медија у изборној кампањи.

Уколико политички субјекти врше поделу рекламног материјала, брошура, лифлета, публикација дужни су да овај материјал обележе са прецизним подацима о називу субјекта који пружа услуге израде рекламног материјала, брошура, лифлета, публикација.

Оглас и сваки други вид рекламног материјала који се користи у изборној кампањи мора да садржи идентификацију политичког субјекта који учествује у изборној кампањи.

Посебан рачун за финансирање изборне кампање

Члан 24.

У сврху прикупљања средстава за финансирање изборне кампање, политички субјекат отвара посебан рачун, који се не може користити у друге сврхе.

Политички субјекат, који не поседује рачун из става 1. овог члана, дужан је да га отвори након расписивања избора, а пре проглашења изборне листе.

Сва средства намењена за финансирање изборне кампање уплаћују се на рачун из става 1. овог члана и сва плаћања трошкова изборне кампање врше се са тог рачуна.

Средства прикупљена за редован рад, политички субјекат може користити за трошкове изборне кампање, под условом да их уплати на рачун из става 1. овог члана.

Отварање рачуна из ст. 1. и 2. овог члана за коалицију, односно групу грађана уређује се споразумом о образовању тих политичких субјеката.

Изборно јемство

Члан 25.

Политички субјекат који је дао изјаву да намерава да користи средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање дужан је да положи изборно јемство у висини средстава из члана 21. ст. 1. и 3. овог закона, распоређених том политичком субјекту.

Изборно јемство из става 1. овог члана састоји се у полагању готовог новца, банкарске гаранције, државних хартија од вредности или у стављању хипотеке за износ јемства на непокретној имовини лица које даје јемство.

Средства изборног јемства из става 2. овог члана достављају се или полажу код министарства надлежног за послове финансија, односно надлежног органа управе аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, у року од три дана од дана проглашења свих изборних листа, односно утврђивања коначне листе кандидата.

Политички субјекат који је дао изјаву да намерава да користи средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање а не положи изборно јемство, у року од три дана од дана проглашења свих изборних листа, односно утврђивања коначне листе кандидата, има право на средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање, у истом износу који је додељен политичком субјекту који је положио изборно јемство, уколико на изборима освоји најмање 1% важећих гласова односно најмање 0,2% важећих гласова ако политички субјекат представља и заступа интересе националне мањине, у року од пет дана од дана доношења укупног извештаја о резултатима избора.

Повраћај средстава

Члан 26.

Изборно јемство се враћа политичком субјекту уколико на изборима освоји најмање 1% важећих гласова, односно најмање 0,2% важећих гласова ако политички субјекат представља и заступа интересе националне мањине, у року од 30 дана од дана доношења укупног извештаја о резултатима избора.

Политички субјекат који не освоји број гласова из става 1. овог члана, дужан је да врати добијена средства за која је положио изборно јемство, у року од 30 дана од дана доношења укупног извештаја о резултатима избора.

Ако политички субјекат не врати добијена средства за која је положио изборно јемство у року из става 2. овог члана, Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе извршиће повраћај ових средстава из средстава изборног јемства.

V. ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Обавеза вођења књиговодства и евиденција

Члан 27.

Политички субјекти који имају представнике у представничким телима и регистроване политичке странке, дужни су да воде књиговодство о свим приходима и расходима.

Књиговодство се води по пореклу, висини и структури прихода и расхода, у складу са прописима који уређују рачуноводство и ревизију.

Надлежни органи сваке године контролишу књиговодствене евиденције прихода и расхода политичких субјеката из става 1. овог члана.

Политички субјекти који имају представнике у представничким телима и регистроване политичке странке дужни су да воде посебну евиденцију о прилозима, поклонима и пруженим услугама без накнаде, односно под условима који одступају од тржишних, као и евиденцију о имовини.

Садржину и начин вођења евиденција из става 4. овог члана ближе уређује директор Агенције за спречавање корупције (у даљем тексту: Агенција).

Годишњи извештај о финансирању политичког субјекта

Члан 28.

Политички субјекти који имају представнике у представничким телима и регистроване политичке странке, дужни су да подносе Агенцији годишњи извештај о финансирању политичког субјекта, који садржи и податке о прилозима и имовини, уз претходно прибављено мишљење овлашћеног ревизора лиценцираног у складу са прописима о рачуноводству и ревизији, до 15. априла текуће године за претходну годину.

Од обавезе подношења мишљења из става 1. овог члана изузимају се регистроване политичке странке и групе грађана које у години за коју подносе годишњи извештај о финансирању имају прилив или одлив средстава по рачунима чији износ не прелази једну просечну месечну зараду.

Годишњи извештај о финансирању политичког субјекта садржи податке о пореклу, висини и структури свих прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора, кредита и зајмова.

Политички субјекти из става 1. овог члана дужни су да у року од осам дана од дана достављања годишњег извештаја о финансирању политичког субјекта Агенцији, објаве извештај на свом веб-сајту.

Годишњи извештај о финансирању политичког субјекта, у року од седам дана од дана пријема уредног и у прописаној форми поднетог годишњег извештаја о финансирању политичког субјекта, објављује се и на веб-сајту Агенције.

Садржину и начин подношења годишњег извештаја о финансирању политичког субјекта ближе уређује директор Агенције.

Извештај о трошковима изборне кампање

Члан 29.

Политички субјекат који учествује у изборној кампањи дужан је да Агенцији поднесе прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање до седам дана пре дана гласања, као и коначни извештај о трошковима изборне кампање, који се подноси у року од 30 дана од дана објављивања укупног извештаја о резултатима избора.

Извештаји из става 1. овог члана садрже податке о пореклу, висини и структури прикупљених и утрошених средстава из јавних и приватних извора, кредита и зајмова.

Прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање односи се на период од дана расписивања избора до 15 дана пре дана одређеног за гласање.

Коначни извештај о трошковима изборне кампање односи се на период од дана расписивања избора до дана објављивања укупног извештаја о резултатима избора.

Прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање објављује се на веб - сајту Агенције у року од три дана од дана пријема уредног и у прописаној форми поднетог извештаја, а коначни извештај о трошковима изборне кампање објављују се на веб - сајту Агенције у року од седам дана од дана пријема уредног и у прописаној форми поднетог извештаја.

Садржину и начин подношења извештаја из става 1. овог члана ближе уређује директор Агенције.

Акт из става 6. овог члана директор Агенције дужан је да донесе у року који обезбеђује да тај акт ступи на снагу најкасније пет дана од дана расписивања избора.

Измене и допуне акта из става 6. овог члана не могу се вршити током трајања изборне кампање.

Повраћај средстава из јавних извора

Члан 30.

Сва средства из јавних извора која није потрошио у току изборне кампање, политички субјекат је дужан да уплати у буџет Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, до дана предвиђеног законом за подношење извештаја.

Сва средства из приватних извора која није потрошио у току изборне кампање политички субјекат је дужан да пренесе на рачун који користи за редован рад до дана предвиђеног законом за подношење извештаја.

Одговорно лице политичког субјекта

Члан 31.

Статутом политичке странке, односно одговарајућом одлуком политичког субјекта, мора бити одређен начин обављања унутрашње контроле финансијског пословања и право чланова, односно бирача који подржавају изборну листу, да се упознају са приходима и расходима политичког субјекта.

Статутом политичке странке, односно одговарајућом одлуком политичке странке, мора бити предвиђено именоване лица одговорног за финансијско пословање, подношење извештаја, поштовање обавеза, забрана и ограничења прописаних овим законом, за вођење књига и контакт са Агенцијом (у даљем тексту: одговорно лице). Уколико политичка странка није обавестила Агенцију о именовану или промени лица из става 2. овог члана, у року од три дана од дана именованја, односно промене, законски заступник, уписан у регистар политичких странка које води надлежно министарство за послове државне управе, је лице одговорно за финансијско пословање, подношење извештаја, поштовање обавеза, забрана и ограничења прописаних овим законом, за вођење књига и контакт са Агенцијом.

Уговором о образовању коалиције одређује се политичка странка и одговорно лице за финансијско пословање, подношење извештаја, поштовање обавеза, забрана и ограничења прописаних овим законом, за вођење књига и контакт са Агенцијом.

Уговором о образовању групе грађана мора бити одређено одговорно лице за заступање групе грађана, односно одговорно лице из става 2. овог члана, и на њега се примењују правила о одговорности физичког лица у смислу закона о прекршајима. Коалиције и групе грађана су дужне да Агенцију обавештавају о именовану или промени одговорног лица, у року од три дана од дана његовог именованја, односно промене. Одговорно лице потписује све финансијске извештаје политичког субјекта и одговорно је за вођење евиденције у вези са финансирањем политичког субјекта. На захтев Агенције одговорно лице је дужно да достави књиговодствене податке из члана 27. овог закона на увид и у току финансијске године.

Политички субјекат чува извештаје из чл. 28. и 29. овог закона најмање шест година од дана подношења Агенцији.

Овлашћења Агенције и контрола финансирања

Члан 32.

У обављању послова прописаних овим законом, Агенција има право непосредног и неометаног приступа књиговодственој евиденцији и документацији и финансијским извештајима политичког субјекта, као и да ангажује одговарајуће стручњаке и институције. Агенција има и право на непосредан и неометан приступ књиговодственој евиденцији и документацији задужбине или фондације чији је оснивач политичка странка.

Политички субјекат је дужан да на захтев Агенције, у року који одреди Агенција, који не може бити дужи од 15 дана, достави сва документа и информације које су Агенцији потребне за обављање послова прописаних овим законом.

У току изборне кампање политички субјекат је дужан да на захтев и у року који одреди Агенција, који не може бити дужи од три дана, достави податке које су Агенцији потребне за обављање послова прописаних овим законом.

Органи Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, банке, као и правна и физичка лица која финансирају политичке субјекте, односно која су у њихово име и за њихов рачун обавила одређену услугу, дужни су да, на захтев Агенције и у року који не може бити дужи од 15 дана од дана пријема захтева, а у току изборне кампање не може бити дужи од три дана, доставе све податке који су Агенцији потребни за обављање послова прописаних овим законом.

У погледу обавезе доставе података утврђене у ставу 4. овог члана не примењују се забране и ограничења утврђене другим прописима.

Члан 33.

Контролу извештаја политичких субјеката из чл. 28. и 29. овог закона врши Агенција према плану контроле који доноси Агенција.

План контроле годишњих извештаја о финансирању политичких субјеката објављује се на веб-сајту агенције до 15. марта текуће године, а план контроле извештаја о трошковима изборне кампање објављује се на веб-сајту Агенције пет дана од дана расписивања избора.

План контроле може бити измењен или допуњен и исти се објављује на веб-сајту Агенције у року од три дана од дана измене или допуна.

О резултатима контроле годишњег извештаја о финансирању политичког субјекта Агенција сачињава извештај, који се објављује на веб-сајту Агенције до 1. фебруара наредне године.

О резултатима контроле коначних извештаја о трошковима изборне кампање, који садржи и контролу прелиминарних извештаја политичког субјекта, Агенција сачињава извештај, који се објављује на веб-сајту Агенције најкасније до 120 дана од дана истека рока за подношење коначног извештаја о трошковима изборне кампање.

Обезбеђивање средстава потребних за обављање послова контроле

Члан 34.

Средства за обављање послова контроле трошкова изборне кампање за изборе за председника Републике, изборе за народне посланике, посланике и одборнике, обезбеђују се Агенцији у буџету Републике Србије.

За намену из става 1. овог члана, у буџету Републике Србије обезбеђују се средства у износу не мањем од 1% ако су у питању избори за председника Републике и народне посланике, 0,5% ако су у питању избори за посланике и одборнике у скупштини града, односно 0,25% ако су у питању избори за одборнике у скупштинама општина, од укупног износа средстава који се из буџета Републике Србије издваја за изборну кампању за изборе за народне посланике.

Ако се у једној календарској години одржава више избора, проценат из става 2. овог члана примењује се за сваке изборе.

Ревизија од стране државне ревизорске институције

Члан 35.

Програм ревизије Државне ревизорске институције сваке године обухвата одговарајући број политичких субјеката који имају представнике у Народној скупштини.

Приликом одређивања политичких субјеката који ће бити обухваћени програмом ревизије Државна ревизорска институција ће узети у обзир висину средства која политички субјекат добија из јавних извора и учесталост претходних ревизија.

Агенција након обављене контроле финансијских извештаја политичког субјекта, може упутити Државној ревизорској институцији захтев за обављање ревизије тих извештаја, у складу са законом којим се уређује надлежност Државне ревизорске институције.

Члан 36.

Годишњи план пореске контроле, који се доноси у складу са законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација, обухвата контролу даваоца финансијских средстава, односно роба и услуга политичким субјектима.

Избор даваоца финансијских средстава, односно роба и услуга из става 1. овог члана врши се на основу извештаја Агенције.

VI. ПОСТУПАЊЕ И ОДЛУЧИВАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ ЗАКОНА

Поступак

Члан 37.

Поступак у коме се одлучује да ли постоји повреда овог закона и изричу мере у складу са овим законом, покреће и води Агенција по службеној дужности и на основу пријаве физичког или правног лица.

Поступак у коме се одлучује да ли постоји повреда овог закона у изборној кампањи може се покренути по службеној дужности, по пријави лица из става 1. овог члана, као и на основу пријаве политичке странке, коалиције политичких странака или групе грађана која је подносилац проглашене изборне листе, односно предлагач кандидата на изборима.

О покретању поступка из става 1. овог члана Агенција обавештава политичког субјекта против којег је поступак покренут, а о поступку из става 2. овог члана обавештава политичког субјекта против кога је поступак покренут у року од 24 часа од пријема пријаве.

Агенција може да позове одговорно лице, као и лице на основу чије пријаве је покренут поступак, ради прибављања информација, као и да тражи достављање потребних података у циљу одлучивања о постојању повреде овог закона.

Агенција је дужна да по пријави која се односи на повреду овог закона у изборној кампањи, у року од пет дана од дана пријема потврде да је политички субјект обавештен о пријави из става 2. овог члана и ако су тражени, након истека рока за доставу података из члана 32. ст. 3. и 4. овог закона, донесе решење којим се утврђује да је или да није дошло до повреде овог закона у изборној кампањи.

Агенција је дужна да решење из става 5. овог члана објави на свом веб-сајту у року од 24 часа од доношења.

Сходна примена прописа

Члан 38.

У поступку из члана 37. овог закона, који није уређен овим законом, сходно се примењују одредбе закона који уређује општи управни поступак.

Мера**Члан 39.**

Агенција изриче меру упозорења политичком субјекту уколико у поступку контроле утврди недостатке који се могу отклонити.

Уколико политички субјекат не поступи по мери упозорења, до истека рока који је у одлуци одређен, Агенција подноси захтев за покретање прекршајног поступка.

VII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Кривично дело****Члан 40.**

Ко даје, односно у име и за рачун политичког субјекта прибави средства за финансирање политичког субјекта противно одредбама овог закона у намери да прикрије извор финансирања или износ прикупљених средстава политичког субјекта, казниће се затвором од три месеца до три године.

Ако су извршењем дела из става 1. овог члана дата или примљена средства у износу који прелази милион и петстотина хиљада динара, учинилац ће се казнити затвором од шест месеци до пет година.

Ко изврши насиље или прети насиљем, доводи у неравноправан положај или ускрати неко право или на закону засновани интерес физичком или правном лицу због чињенице да је дало прилог политичком субјекту, казниће се затвором од три месеца до три године.

Средства из ст. 1. и 2. овог члана одузеће се.

Прекршаји политичког субјекта**Члан 41.**

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај политичка странка, ако:

- 1) не објави давање у складу са чланом 10. ст. 3. и 4. овог закона;
- 2) отвори више рачуна супротно члану 18. овог закона;
- 3) не објави годишњи извештај о финансирању политичког субјекта на веб-сајту у року прописаном у члану 28. став 4. овог закона;
- 4) не именује одговорно лице, не пријави промену одговорног лица или о томе не обавести агенцију, у складу са чланом 31. овог закона.

За прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у политичкој странци или другом политичком субјекту новчаном казном од 20.000 до 100.000 динара.

Члан 42.

Новчаном казном од 200.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај политичка странка, ако:

- 1) поступи супротно одредби члана 3. ст. 2. и 3. овог закона;
- 2) прими средства супротно члану 8. став 3. овог закона;
- 3) поступа супротно члану 11. овог закона;
- 4) стиче неновчана средства супротно члану 12. ст. 1. и 3. овог закона;
- 5) поступа противно забрани из члана 12. став 4. овог закона;

- 6) поступа противно забрани из члана 13. овог закона;
- 7) стиче приход супротно члану 14. овог закона;
- 8) не врати средства у складу са чланом 15. овог закона;
- 9) користи средства супротно чл. 19. и 23. и члану 24. ст. 3. и 4. овог закона;
- 10) поступи супротно одредби члана 23. ст. 8. и 9. овог закона;
- 11) не отвори посебан рачун за финансирање изборних кампања у складу са чланом 24. овог закона;
- 12) не води евиденцију у складу са чланом 27. овог закона;
- 13) не поступи у складу са чланом 28. став 1. овог закона;
- 14) не достави прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање у складу са чланом 29. овог закона;
- 15) не достави коначни извештај о трошковима изборне кампање у складу са чланом 29. овог закона;
- 16) поступи супротно члану 30. овог закона;
- 17) не омогући Агенцији приступ у складу са чланом 32. став 1. овог закона;
- 18) не достави Агенцији документа, информације и податке у складу са чланом 32. ст. 2. и 3. овог закона;
- 19) не поступи по изреченој мери упозорења (члан 39. став 2).

За прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у политичкој странци или другом политичком субјекту новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

Средства прибављена извршењем прекршаја из става 1. тач. 2) - 9) и 16) овог члана одузеће се.

Остали прекршаји

Члан 43.

Новчаном казном од 200.000 до 2.000.000 динара казниће се правно лице ако:

- 1) да прилог политичком субјекту супротно чл. 9. и 10, члану 12. ст. 1, 3. и 5 и члану 22. став 2. овог закона;
- 2) не омогући Агенцији приступ у складу са чланом 32. став 1. овог закона;
- 3) не достави податке Агенцији у складу са чланом 32. став 4. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се физичко лице новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

Средства прибављена извршењем прекршаја из става 1. тачка 1) овог члана одузеће се.

Застарелост покретања прекршајног поступка

Члан 44.

Прекршајни поступак за прекршаје из чл. 41, 42. и 43. овог закона не може се покренути ако протекне пет година од дана када је прекршај учињен.

Губитак права на добијање средстава из јавних извора

Члан 45.

У случају осуде за кривично дело из члана 40. овог закона или ако политичка странка или одговорно лице у политичком субјекту буду кажњени за прекршај прописан у чл. 41. и 42. овог закона, политички субјекат губи право на добијање средстава из јавних извора намењених финансирању политичког субјекта, у износу одређеном на начин прописан у ст. 2 - 4. овог члана.

Износ средстава из става 1. овог члана не може бити мањи од износа средстава прибављених извршењем кривичног дела или прекршаја, а највише до 100% износа средстава из јавних извора намењених за финансирање редовног рада политичког субјекта за наредну календарску годину.

Ако је износ средстава прибављених извршењем кривичног дела, односно прекршаја мањи од 10% средстава из јавних извора намењених за финансирање редовног рада политичког субјекта за наредну календарску годину, износ средстава из става 1. овог члана не може бити мањи од 10% средстава из јавних извора намењених за финансирање редовног рада политичког субјекта за наредну календарску годину.

Износ средстава из става 1. овог члана одређује се сразмерно изреченој казни за учињено кривично дело или прекршај, у складу са правилима прописаним у ст. 2. и 3. овог члана.

Решење о губитку права на добијање средстава из јавних извора намењених за финансирање редовног рада политичког субјекта за наредну календарску годину, у коме се утврђује и њихов износ, доноси Агенција и против њега се може покренути управни спор.

Агенција објављује решење из става 5. овог члана на свом веб-сајту.

Члан 46.

Политичке странке дужне су да, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, закључе уговор о отуђењу власништва над уделима или акцијама које су стекли пре ступања на снагу закона о финансирању политичких активности, поднесу захтев надлежном регистру за упис промене власништва над уделима или акцијама и у року од 15 дана обавесте Агенцију о свим предузетим радњама.

Члан 47.

Политичке странке које, у року предвиђеном у члану 46. овог закона не закључе уговор о отуђењу власништва над уделима или акцијама, односно не поднесу захтев надлежном регистру за упис промене власништва над уделима или акцијама, губе право на финансирање редовног рада из јавних извора.

Закључивањем уговора из члана 46. овог закона и подношењем захтева надлежном регистру за упис промене власништва над уделима или акцијама, политичка странка поново стиче право на финансирање редовног рада из јавних извора.

Решење о губитку права на добијање средстава из јавних извора из става 1. овог члана које доноси Агенција је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Обустава преноса средстава из јавних извора

Члан 48.

После покретања кривичног поступка за кривично дело из члана 40. овог закона или прекршајног поступка за прекршај из чл. 41. и 42. овог закона, на захтев Агенције, министарство надлежно за послове финансија, односно надлежни орган управе аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, доноси одлуку о привременој обустави преноса средстава из јавних извора политичком субјекту до доношења правноснажне одлуке у кривичном, односно прекршајном поступку.

Против одлуке надлежног органа управе аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе из става 1. овог члана, може се изјавити жалба надлежном органу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Против одлуке министарства из става 1. овог члана и одлуке надлежног органа аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе из става 2. овог члана може се покренути управни спор.

Управни суд је дужан да одлучи у року од 30 дана од дана достављања тужбе у управном спору из става 3. овог члана.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 49.

Поступци контроле рада политичких субјеката започети до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама Закона о финансирању политичких активности („Службени гласник РС”, бр. 43/11, 123/14 и 88/19).

Члан 50.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о финансирању политичких активности („Службени гласник РС”, бр. 43/11, 123/14 и 88/19).

Члан 51.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 55. Устава Републике Србије којим се јемчи слобода политичког, синдикалног и сваког другог удруживања, члану 18. став 2. Устава којом је одређено да се законом може прописати начин остваривања зајемчених права и слобода ако је то неопходно за остварење појединог права због његове природе и одредбама члана 97. тач. 11. и 17. Устава, према којима Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, контролу законитости располагања средствима правних лица и финансијску ревизију јавних средстава, као и друге односе од интереса за Републику Србију, у складу с Уставом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Важећи Закон о финансирању политичких активности донет је 2011. године. Овај закон је измењен 2014. јер су током његове двогодишње примене уочене одређене мањкавости, недоречености међусобна неусаглашеност појединих његових одредаба, а посебно се као разлог за измене Закона имало у виду поступање у складу са Кључним препорукама из Заједничког мишљења Венецијанске комисије усвојеног на 100. пленарној седници одржаној 10-11. октобра 2014. године. Такође, 2019. године, извршене су измене и допуне Закона о финансирању политичких активности из разлога што је Влада Републике Србије образовала Радну групу за сарадњу са Организацијом за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) и Канцеларијом за демократске институције и људска права (КДИЉП) у координацији и праћењу спровођења примене препорука за унапређење изборног процеса чији је задатак био да у сарадњи са ОЕБС и КДИЉП координира и прати спровођење препорука из извештаја мисија ОЕБС/КДИЉП о процени избора, након чега је радна група извршила почетну анализа свих препорука извештаја мисија ОЕБС/КДИЉП у периоду од 2003. до 2017. године и као једну од препорука која се понавља издвојила препоруку која се односи на финансирање изборне кампање и која гласи: „Одредбе о финансирању странака и изборне кампање се морају додатно побољшати у складу с ранијим препорукама ОЕБС/КДИЉП-а у циљу увођења строжих прописа и веће транспарентности”. Радна група је припремила текст Иницијативе измена Закона о финансирању политичких активности са циљем појачавања одговорности политичких субјеката које су учесници избора како у смислу коришћења и располагања јавним ресурсима, али тако и обавеза Агенција за спречавање корупције у погледу санкционисања политичких субјеката који не поштују одредбе закона у изборној кампањи. Министарство финансија разматрало је текст Иницијативе, па је у потпуности исту прихватило и предложило доношење Закона о изменама и допунама Закона о финансирању политичких активности.

Радна група је наставила са радом и у 2020. години (Одлука о образовању Радне групе донета је на седници Владе у децембру 2020. године), и под истим називом, и задатком да у сарадњи са ОЕБС/КДИЉП координира и прати спровођење препорука из извештаја мисија ОЕБС/КДИЉП о процени избора, извршила анализу свих препорука из Коначног извештаја Специјалне мисије КДИЉП-а за процену избора, од 7. октобра 2020. године, и то како Приоритетних тако и Осталих препорука, након чега је предложила Министарству финансија да изради текст Предлога закона о финансирању

политичких активности у који би имплементирала препоруке из Коначног извештаја, проследи га Влади како би га размотрила и утврдила Предлог закона о финансирању политичких активности, и упутила Народној скупштини на усвајање.

Такође обавеза доношења Предлога закона о финансирању политичких активности произилази из Акционог плана за Поглавље 23, усвојеног у јулу 2020. године.

Наиме, у мери 2.2.2.1. утврђено је да се измени Закон о финансирању политичких активности тако да се јасно утврде и разграниче обавезе Агенције за спречавање корупције и Државне ревизорске институције и других органа у поступку контроле политичких активности и субјеката и прецизно утврде обавезе и механизми за транспарентност финансирања политичких субјеката у складу са квалитативном анализом примене одредаба Закона о финансирању политичких активности. Мера 2.2.2.2. уводи обавезу Министарству надлежном за послове финансија да као одговорни субјеката за извршење ове мере пропише да се програмом ревизије обавезно обухвати ревизија парламентарних политичких странака на републичком нивоу као и да се уведе обавеза директора Пореске управе да у годишњи или ванредни план пореске контроле обавезно уврсти даваоце финансијских средстава и других услуга политичким субјектима у складу са извештајем Агенције за спречавање корупције о финансирању политичких активности и субјеката.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чл. 1. и 2. овог закона о финансирању политичких активности (у даљем тексту: Закон), су уводне одредбе којима се прописује предмет закона и значење појмова који се употребљавају у закону. Чланом 1. овог закона прописано је да се овим законом уређују извори и начин финансирања, евиденција и контрола финансирања политичких активности политичких странака, коалиција и групе грађана.

Одредбама Главе II. уређују се извори и начин финансирања политичких субјеката. Закон прописује две врсте извора из којих се финансирају политички субјекти и то јавне и приватне изворе. Политички субјекти се могу задуживати и код банака, па се у одредби члана 3. овог закона, прописује да се задуживање политичких субјеката врши искључиво код банака и других финансијских организација, којима је то основна делатност. На тај начин се политички субјекти обавезују да задуживање врше под редовним и законом прописаним условима, те се спречава могућност задуживања код физичких и правних лица, која би давањем позајмице могла да остваре утицај на политичке субјекте. Такође утврђена је максимална висина кредита и зајма до које се сви политички субјекти могу задуживати код банака и других финансијских организација, на годишњем нивоу, како би финансирани редован или изборну кампању.

Јавне изворе финансирања чине новчана средства буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе, намењена за финансирање политичке активности, као и одређене услуге и добра, одређена посебним прописима, која политичким субјектима без накнаде и под једнаким условима дају органи Републике Србије, аутономне покрајине и

јединице локалне самоуправе као и друге организације чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе.

Чланом 7. овог закона прописано је да приватне изворе финансирања политичког субјекта чине чланарина, прилог, наследство, легат и приход од имовине.

Одредба члана 8. овог закона се односи на чланарине које члан политичке странке редовно плаћа, тако да максимални износ чланарине не прелази износ од 3.000 динара на годишњем нивоу.

Члан 9. овог закона уређује питање у вези са прилозима који се дају политичким субјектима од стране правних и физичких лица, а како би се спречила могућност злоупотребе приликом давања и пријема прилога, утврђено је да су правна и физичка лица дужна да уплату новчаног износа врше искључиво са свог текућег рачуна.

Чланом 10. овог закона прописано је да је максимална вредност давања на годишњем нивоу, које једно физичко лице може дати политичким субјектима за редован рад износи највише десет просечних месечних зарада, односно када је у питању правно лице, највише 30 просечних месечних зарада. Ради бољег увида јавности у финансирање политичких субјеката прописана је обавеза за политичке субјекте да сва давања чија је вредност на годишњем нивоу већа од једне просечне месечне зараде јавно објави на свом веб-сајту.

Чланом 11. овог закона прописано је да имовину политичког странке чине непокретности и покретне ствари, које служе за политичку активност и друге дозвољене активности. Политичка странка може стећи имовину купопродајом, наслеђивањем и легатом при чему уколико непокретну имовину стекне средствима из јавних извора, ту имовину може користити искључиво за спровођење својих политичких активности.

Одредбом члана 12. овог закона, која је експлицитна и јасна у погледу забране финансирања политичких субјеката између осталих и од страних држава, страних физичких и правних лица, јавних предузећа, која обављају услуге од општег интереса, и других организација које врше јавна овлашћења, као и појединаца којима је по закону забрањено да буду чланови политичких странака, а из разлога што у нашем правном поретку постоји и могућност да на појединца буду пренета јавна овлашћења (нпр. јавни бележници, јавни извршитељи) оправдано је, спречити могућност да се они јављају као финансијери политичких субјеката.

Чл. 13. до 15. овог закона прописане су забране вршења притиска, односно давања привилегије, приликом прикупљања средстава за финансирање политичких субјеката, као и забрана остваривања прихода политичког субјекта од комерцијалних делатности. Такође, прописано је да је политички субјект дужан да средства прикупљена супротно одредбама овог закона уплати у буџет или на рачун даваоца средстава.

Чл. 16. до 19. овог закона уређено је финансирање редовног рада политичког субјекта. Чланом 16. Закона прописано је да се из јавних извора, средства за финансирање политичких субјеката који имају своје представнике у представничким телима, одређује на нивоу од 0,105 % пореских прихода буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Чланом 17. овог закона предвиђен је начин расподеле средстава из јавних извора за финансирање редовног рада политичких субјеката, а у циљу правилније расподеле ових средстава. Овај члан је усклађен са изменама извршеним у Закону о избору народних посланика и Закону о локалним изборима, у делу који се односи на смањивање изборног цензуса са 5% на 3%.

Чл. 20. до 26. овог закона уређено је финансирање трошкова изборне кампање. Члан 20. овог закона прописује износ средстава која се обезбеђују из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање у случају одржавања

редовних и ванредних избора, као и износ који су надлежни органи дужни да обезбеде за покриће трошкова изборне кампање за време привременог финансирања (0,07% пореских прихода буџета Републике Србије, пореских прихода буџета аутономне покрајине, односно пореских прихода буџета јединице локалне самоуправе, претходне фискалне године за коју је буџет донет). Чланом 21. овог закона утврђен је начин расподеле средстава подносиоцима проглашених листа који су дали изјаву да ће користити средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање као и начин расподеле преосталог дела средстава оним подносиоцима изборних листа које су освојили мандате. Овај члан прописује и како се средства распоређују у случају одржавања избора по већинском изборном систему. Такође, у члану 25. овог закона предвиђено је полагање изборног јемства од стране политичког субјекта, уколико намерава да користи средства из јавних извора за финансирање трошкова изборне кампање, рок доделе средстава након положеног јемства као и могућност да политички субјект који је дао изјаву да жели средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање, а не положи изборно јемство, има право на средства из јавних извора за покриће трошкова изборне кампање, у истом износу који је додељен политичком субјекту који је положио изборно јемство, уколико на изборима освоји најмање 1% важећих гласова односно најмање 0,2% важећих гласова ако политички субјекат представља и заступа интересе националне мањине, и то у року од пет дана од дана доношења укупног извештаја о резултатима избора.

Чл. 27. до 34. овог закона уређује се вођење књиговодства и евиденције и подношење Годишњег извештаја о финансирању политичког субјекта. Чланом 27. овог закона прописано је да су политички субјекти који имају представнике у представничким телима и регистроване политичке странке, дужни да воде књиговодство о свим приходима и расходима, које се води по пореклу, висини и структури прихода и расхода, у складу са прописима који уређују рачуноводство и ревизију. Члан 28. овог закона уводи обавезан садржај Годишњег извештаја о финансирању политичког субјекта. На тај начин се Годишњи извештај чини упоредивим са извештајем о трошковима изборне кампање, постаје транспарентнији, што јача дисциплину у трошењу јавних и приватних средстава. Промени назива Годишњи финансијски извештај у Годишњи извештај о финансирању политичког субјекта, чију садржину и начин подношења прописује директор Агенције за спречавање корупције, приступило се како би се истакла и формална разлика од извештаја који се подноси Агенцији за привредне регистре. Годишњи извештај који прописује директор Агенције за спречавање корупције садржи елементе који су неопходни за контролу финансирања политичких активности политичких субјеката и разликује се од АПР-овог извештаја по томе што у обрасцима које политички субјекат подноси АПР-у није могуће утврдити опште податке о политичком субјекту, личне податке о одговорном лицу које је Статутом политичке странке именовано као лице одговорно за финансијско пословање, подношење извештаја, вођење књига и контакт са Агенцијом, податке о пословним рачунима политичког субјекта, назив задужбине/фондације чији је оснивач политички субјекат, као и назив међународног политичког удружења чији је политички субјект члан. У обрасцу Биланс успеха наводе се само пословни приходи збирно, као и финансијски приходи и остали приходи. Такође, није могуће приказати неновчане прилоге које политички субјекти остварују у земљи и из иностранства (међународна политичка удружења). У делу извештаја који се односи на расходе политичког субјекта, који се у извештају АПР-а приказује

синтетички, не види се структура расхода. У обрасцу биланса успеха наводе се само пословни расходи збирно, као и финансијски расходи и остали расходи. Овом одредбом би се испунио циљ мере број 2.2.2.1 утврђене у Акционом плану за Поглавље 23.

Члан 29. овог закона осигурава транспарентније праћење трошкова изборне кампање (препука ОДИХР-а). У складу са препоруком, било је потребно да се политички субјекти обавезу да у току изборне кампање Агенцији подносе прелиминарне извештаје о трошковима изборне кампање. Овом одредбом је дефинисано на који период се односе прелиминарни извештаји о трошковима изборне кампање, у ком року се прелиминарни извештај о трошковима изборне кампање подноси Агенцији и у ком року Агенција ове извештаје објављује на свом веб-сајту. Такође, овом одредбом су политички субјекти обавезани да Агенцији подносе и коначни извештај о трошковима изборне кампање. Дефинисан је рок за њихово подношење, као и рок у којем је Агенција обавезана да коначни извештај о трошковима изборне кампање објави на свом веб-сајту.

Члан 30. овог закона се односи на повраћај средстава из јавних извора, па се политички субјект обавезује да средства из јавних извора која није потрошио у изборној кампањи уплати у буџет Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе или пренесе на рачун за редован рад, уколико су средства из приватних извора, а до дана предвиђеног законом за подношење извештаја.

Чланом 33. овог закона се утврђује да Агенција, према плану контроле који доноси, врши контролу извештаја политичких субјеката, и да се извештаји о контроли финансирању политичких субјеката објављују на веб-сајту Агенције у одређеним роковима. Рокови за објављивање извештаја о контроли годишњих извештаја и извештаја о трошковима изборне кампање су дефинисани у складу са досадашњом праксом Агенције.

Члан 35. овог закона испуњава циљ мере број 2.2.2.2 утврђене у Акционом плану за Поглавље 23, тако да се програмом ревизије Државне ревизорске институције сваке године обухвата одговарајући број политичких субјеката који имају представнике у Народној скупштини. Приликом одређивања политичких субјеката који ће бити обухваћени програмом ревизије ДРИ ће узети у обзир висину средстава која политички субјект добија из јавних извора и учесталост претходних ревизија.

Одредбом члана 36. овог закона такође се испуњава мера број 2.2.2.2. утврђена у Акционом плану за Поглавље 23, тако да годишњи план пореске контроле који се доноси у складу са законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација, обухвати и контролу даваоца финансијских средстава, односно роба и услуга политичким субјектима.

Члан 37. овог закона односи се на поступак који покреће и води Агенција по службеној дужности уколико постоји повреда овог закона као и изрицање мера у складу са овим законом. С обзиром на то да Агенција обавештава политички субјект о поступку који је покренут и по службеној дужности и по свим пријавама правних и физичких лица, као и по пријавама поднетим од стране политичких субјеката који су подносиоци проглашене изборне листе, то се јасно дефинише да Агенција у сваком случају обавештава политички субјект о покретању поступка, с тим што је одређен рок за обавештавање о покретању поступка по пријави политичких субјеката којима су изборне листе проглашене 24 часа од пријема те пријаве.

Чл. 41. до 43. овог закона извршена је подела прекршајних санкција за политичке странке и одговорна лица, према тежини повреде Закона. За лакше повреде Закона прописана је новчана казна за политичку странку у износу од

100.000 до 1.000.000 динара, а за одговорна лица у износу од 20.000 до 100.000 динара. Такође је прописана новчана казна за политичку странку у износу од 200.000 до 2.000.000 динара, а за одговорна лица у износу од 50.000 до 150.000 динара. Средства прибављена извршењем прекршаја из става 1. тач. 2) до 9) и тачке 16) члана 42, ће се одузети.

Чланом 44. овог закона прописан је посебан рок за застарелост прекршајног гоњења од пет година од дана када је прекршај учињен.

Чланом 45. овог закона утврђено је да у случају осуде за кривично дело из члана 40. овог закона или уколико политичка странка и одговорно лице у политичком субјекту буде кажњено за прекршаје прописан овим законом, политички субјект губи право на добијање средстава из јавних извора намењених финансирању политичког субјекта у износу и на начин прописан овим чланом.

Одредбама чл. 46. и 47. овог закона се прописује да су политичке странке дужне да, акције и уделе које су стекле пре ступања на снагу овог закона отуђе. Наведене одредбе нису у супротности са уставним начелом забране повратног дејства закона, из разлога што је овај закон установио забрану власништва политичких странака над уделима и акцијама, а наведеном одредбом члана 46. се прописује рок у којем су политичке странке дужне да отуђе власништво над уделима и акцијама које су стекли пре ступања на снагу овог закона. Политичким странкама које су власништво над уделима и акцијама стекле пре ступања на снагу овог закона прописан је разуман рок у којем су политичке странке дужне да отуђе власништво над уделима и акцијама, чиме је омогућено да пренос власништва изврше у року довољном за постизање правичне накнаде приликом отуђења удела и акција. На тај начин створена је могућност да се све постојеће политичке странке финансирају под једнаким условима и функционишу у јединственом правном режиму. Такође, приликом предлагања наведене одредбе имала се у виду уставна улога политичких странака да се политичким странкама јемчи и признаје улога у демократском обликовању политичке воље грађана (члан 5. став 1. Устава), затим примена утврђених стандарда у регулисању финансирања политичких странака, антикоруптивних стандарда међународних институција, као и сам концепт финансирања политичких странака из јавних извора, што им гарантује значајан износ из буџетских средстава, као и право на средства која стичу давањима правних и физичких лица, па би у складу са јавним интересом, ограничавање финансирања политичких странака преко власништва над уделима и акцијама, дакле учествовањем у лукративним пословима, значило и превентивно онемогућавање коруптивног финансирања политичких странака кроз послове и учешће у привредним активностима. Дакле, политичким странкама је омогућено да саме, својом вољом, изврше отуђење власништва, док је губитак права на финансирање из јавних извора установљен као директна мера због непоштовања прописане законске обавезе.

Чланом 48. овог закона регулише обустава преноса средстава из јавних извора.

Чл. 49. и 50. овог закона садрже прелазне и завршне одредбе овог закона.

Чланом 51. овог закона предвиђа се ступање на снагу овог закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити финансијска средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗБОГ КОЈИХ СЕ ПРЕДЛАЖЕ ДА ЗАКОН СТУПИ НА СНАГУ ПРЕ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ”

Разлози због којих се предлаже да закон ступи на снагу пре осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” јесте, што Предлог закона између осталог уређује и материју у вези са финансирањем трошкова изборне кампање, па је потребно благовремено успоставити услове за спровођење предстојећих редовних избора за председника Републике и најављених превремених избора за народне посланике како би сви политички субјекти могли да финансирају изборне кампање у складу са законом.

**ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА
ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ**

1. Овлашћени предлагач: ВЛАДА

Обрађивач: МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

2. Назив прописа

Предлог закона о финансирању политичких активности

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа - НЕМА
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума - НЕМА
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума - НЕМА
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума - НЕМА
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније - НЕМА.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

Не постоје релевантни прописи Европске уније са којима је потребно ускладити одредбе Предлога закона о финансирању политичких активности

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима /
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима /
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима /
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност /
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније /

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права.

Не постоје релевантни прописи Европске уније са којима је потребно ускладити одредбе Предлога закона о финансирању политичких активности

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик? /
7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније? - НИЈЕ
8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености. /